

Karácsony.

Jugoszláviában boldogok a hegyek,
örülnek a völgyek, kacagnak a folyók s a partizán-rejtő erdő anyásan nevet.
Míg bennünket a tetű, gázkamra, krematórium fogyaszt,
míg testünket kukacok, hangyák szerte horqják,
s míg hullárkon lakmároznak falánk gög-legyek,
valahol Szlovéniában egy szikla-istálló mélyén,
ember-féregtől, gyűlölettől, erv-gyiloktól távol,
partizán férfiak, nők, proletár pásztorok között,
új megváltót ringat a vörös jászol.

Karácsony.

Megszületett. A várva-várt, a megálmedott megszületett nekünk: munkásnak,
[szlávna]k, magyarnak.

Eljött megváltani minket, akiket a kínok kínjai marnak.

Megszületett. Velünk van és velünk marad.

Vezeget minket, Zászlónkat viszi győzelmeik felé

s megváltja azokat, akiket a fogság már-már halálba sauyargat.

S egyesülünk. Azok, akiket az erdők sűrűje véd. Azok, akiket [t]tők őrző
[szikla rejt.

új Azok, akiknek a lelke az áttők kéményén kiszállt s mi, akiket most [t]örtön
[lánc]a láncol.

mert valahol egy istállóban Jugoszlávia hegyei között,

új megváltót ringat a vörös jászol.

MUNKÁSSÁG ÉS ÉRTELMISÉG

Irta: Pálfi Ferencé

Ez az írás faluról érkezett hozzánk, valahonnan Délbánátból, ahol a dolgozó nők kezükbe vették a maguk sorsának irányítását s valóban meggyőződéssel munkálkoának a népi kultúra fölemeléséért. A munka sok nehézséggel és küzdelemmel jár, mert sokhelyütt még ma is hiányzik a segítőkéz.

Az alábbi sorok éppen erről számolnak be s hírt hoznak a föld dolgozóinak kulturamunkájáról.

A falu kultúrájáért ma magunk dolgozunk. Hogy úgy mondjam: a dolgozók. Lapot vásárolunk, a napi ujságot, megvesszük a folyóiratot s apró olvasócsoporthozba verődünk össze, hogy egymást műveljük, fölvilágosítsuk. Ezekben az összejöveleken mind egyszerű emberek vesznek részt, röpacsos tenyerű parasztok, kubikusok, kertészek, nap-számosok és az apró parasztházak asszonyai. Összejövünk s megszámláljuk sorainkat: mi valamennyien jelen vagyunk. Ugyszólván minden összejövetelen együttesen részt veszünk, de hiányzanak a sorainkból az értelmiségiek. Ők nem jöttek el.

Ilyen összejövetelen vetődött föl közöttünk a kérdés: megkérdezzük az intelligenciától, számolt-e azzal, hogy ezért a semmizetésért ma felelősséggel tartozik? Megkérdezzük ennek az országnak, vagy tartománynak minden polgárát: a lázas munkában eltelt másfél esztendő alatt mit dolgozott s mennyiben segítette lerombolt hazánkat fölépíteni? Mert azt gondolni: majd segít megenni azt, amit mi munkások megtermelünk, — annak az ideje lejárt. A munkában állók, az

építők, a termelők nem tűrik tovább, hogy *valaki a háttérből* — meghúzódvá — lesse az eredményeket s ahelyett hogy termelne, alkotna, segítene, romboló munkát végezzen. Joggal elvárjuk minden polgártól, mint ahogy ma ezt minden munkástól is elvárjuk, hogy lépjen a cselekvés mezejére: vegye ki részét az építő munkából, a romok eltakarításából s abból a termelésből, amely kenyeret, ruhát, szerszámot ad a népnek és könyvet a tanuló embereknek. Mi, munkások megteremtjük az életetadó kenyeret, de ezért elvárjuk az intelligenciától, hogy ők adjanak a munkásoknak műveltséget. Emeljenek föl bennünket, parasztokat a tudás közös színvonalára, hogy a munkás se éljen ezentúl alacsonyabb színvonalú kultúrában, mint eddig. Mert a most kialakulóban lévő, világban már nemcsak az intelligenciára számítanak s a kultúra nem kizárólag az ő tulajdona, hanem a népe is és a jövő építése egyformán hárul mindenkire. És mindannyiunknak tisztában kell lenni azzal, hogy az egyik a másik nélkül nem élhet és nem építhet. Ha külön utakon járunk s nem tudunk vagy nem akarunk tudni egymásról, akkor szembe fordulunk a mával, s akarva — nemakarva a régi, kizsákmánvóló rendszert élcsztgetjük.

Ma már munka nélkül nem élhet senki: az az idő elmúlt. Mindenkinék dolgoznia kell egyformán. Sajnos az értelmiség még mindig tartózkodik attól, hogy bekapcsolódjon a dolgozók munkájába és tudását, tapasztalatait a dolgozó társadalom számára érvényesítse. A magyar értelmiség soraiból alig néhány akad, aki megérti vagy megértette az idő szavát és készséggel segíteni akar a népben. Örömmel kell arról beszélnünk, hogy egészen más a helyzet szerb testvéreinknél: az ő értelmiségük nem várat magára, nem nézi téftlenül a dolgozók küszködéseit, hanem elindult a munka útján és segítségére van népének. A magyar dolgozók soraiban más a helyzet: a magyar munkások — sok faluban s tálán városban is — magukra hagyatottak s egyedül végzik kulturális munkájukat. Kezdeményeznek, tapogatóznak, valójában úgy kell tapogatózniok, mint a vaknak, — de így is haladnak. *Olyan lassú a munkánk, amilyen az intelligencia munkája volna, ha aratna, vagy kukoricát törne.* Ezt láttuk az elmúlt nyáron is a mezei munkában. Munkáshiány miatt az értelmiség munkájára is szükség volt, de nagyon nehezen ment a munka, mert amit egy elvégezhetett volna, ötnek is oda kellett állnia, hogy valamire menjenek. Ugyanez a példa fordult elő a cséplőgépeknél is: a munkáshiányt értelmiséggel pótolták és az eredmény az volt, hogy 180 métermázsza helyett 30 métermázsát csépeltek. Nem is kell nagy számtantudósnak lenniük ahhoz, hogy megmutassuk milyen nagy erőmegtakarítást érhetnénk el, ha mindenki oda állana és azt csinálná, amihez ért.

Kulturális munkánk valójában lassan halad, mert a mi értelmiségünk között nagyon kevesen vannak azok, akik segíteni akarnak. De azért ne gondolja senki, hogy kulturális munkánk megtorpan és a történelem kereké is megáll, ha ő kiáll a sorból. A munka és a történelem kereké egyre csak tovább halad és államunkból, amelyért a nép legjobb fiaai életüket adták, — munkások állama lesz.

Világítsuk meg most a dolgozók álláspontját. Mi nem azt akarjuk, hogy ma vagy holnap mindenki kapát, kaszát fogjon, mert nagyon jól tudjuk, hogy az építés munkájában másra és más munkára is nagy szükség van. Elmondtuk már és elmondjuk megint: mi helyet akarunk adni minden szépnek és jónak, — ami a múltban is volt — de csak úgy, hogy az *mindnyájunké legyen.* A közös munka ezt eredményezheti, ha összefogunk mi földmunkások, gyári munkások, bányászok,

mérnökök, orvosok és tanítók és tovább egy pillanatig sem várunk arra, hogy mások dolgozzanak helyettünk. Természetesen munkánkat és föladatunkat nem így látja az, ki félre áll, hátat fordít a mai világnak és nem törődik a dolgozók küszködésével. Valóban úgy van, hogy aki bekapcsolódik a mi munkánkba, mindjárt szebbnek látja és — hogy úgy mondjam — elviselhetőbbé válik az építő munka. A készülődés ideje még nem járt le, mi új munkáskezetre várunk. Időszerű lenne felhívni minden néptársunkat, osztálykülönbség nélkül minden dolgozót, jöjjenek közénk, fogjunk össze, segítsenek bennünket, hogy minél előbb fölépíthessük lerombolt hazánkat. Célunk az, hogy közösen orvosoljunk minden hibát, bajt s ezt akkor érjük el, ha együtt dolgozunk. Minden néptársunk, aki kivonja magát ebből a munkából, a közös munkavállalásból, felelősséggel tartozik elsősorban önmagának, de felelősséggel tartozik minden dolgozónak, aki a szántóföldön, a gyárban vagy a bányában építi otthonát.

A munkavállalás nagy ígéretet jelent, ezt nemcsak a föld dolgozó, a munkások, de az értelmiség is tudja már. Mert ha mindannyian, közösen munkához látunk, akkor mindennap több lesz a kenyér, kevesebb hiányt szenvedünk és elérjük célunkat: népi államunk újjáépítését. Ez valójában azt jelenti, hogy poraiból fölépül egy ország, amely a dolgozó népek országa és amelynek földjén minden nép boldog és megelégedett életet találhat.

MAKSZIMOVICS DESZÁNKA:

V É R E S R E G E

Hol volt, hol nem volt
a bérces Balkánon
egy hazában, mit pórnépe imád,
hősi kislát halt
egy napon
egy csapat kisdíák.

Egyazon évben
születtek mindahányan,
iskolaéveik egyképen
teltek vidáman,
elválaszthatatlanul együtt
kacagtak minden közös ünnepségen,
mindeniütt,
s hogy ne legyenek himlősek,
egy évben, egyszerre oltották őket
s egyazon napon haltak meg mindahányan.